स्वच्छ र स्वतन्त्र पत्रकारिताको प्रतिक

नव जनचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

'जहाँ दयाहाङ, त्यहा' बुद्धि ।' पछिल्लो समय नेपाली फिल्मवृत्तमा चलेको भनाइ हो यो । 'कबड्डी' सिरिजमा जमेको यी दुईको दोस्तीलाई देखेर अन्य फिल्म निर्माताले समेत उनीहरुलाई नै कास्ट गर्न थालेका छन् । यम शेर्पाको निर्देशनमा बन्न लागेको 'कार्साङ'मा दयाहाङ राई र बुद्धि तामाङले सहकार्य गर्ने भएका छन् । गत साता दयाहाङ यो फिल्मको शीर्ष भूमिकामा अनुबन्धित भएको खबर आएको थियो । शुक्रबार यो फिल्ममा बुद्धि तामाङ पनि जोडिएका छन् ।

आजको विचार...

समाजवादी... (दुई पेजमा)

डा. डीआर उपाध्याय

ठेक पौरखी राईको निर्देशन रहेको फिल्म 'जय हो'को टिजर सार्वजनिक गरिएको छ । १ मिनेट १० सेकेन्डको टिजरमा प्रेम, मित्रता र द्वन्द्वलाई समेटिएको छ । विशेषगरी अभिनेत्री केकी अधिकारी र अभिनेता सलोन बस्नेतको प्रेममा आउने उतार-चढावमा टिजर केन्द्रित छ । माओत्से गुरुङ र निशा अधिकारी जोडीको रुपमा प्रस्तुत टिजरमा अर्पण थापा र सलोनबीच द्वन्द्वात्मक दृश्य पनि छ । आगामी भदौ ८ गतेबाट प्रदर्शनमा आउन लागेको फिल्ममा प्रेम पाण्डे, दिपा शाक्य श्रेष्ठ, सुवी मगर, सुमिन गुरुङ, सुशान्त श्रेष्ठको पनि अभिनय छ ।

❒ वर्ष २८ ❒ अंक ३२७ ❒ २०८० असार १० गते आइतबार 25 June 2023, Sunday ❒ पृष्ठ संख्या ४ मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

नक्कली परीक्षार्थी पक्राउ

गलकोट, असार ९/सवारीचालक अनुमती पत्रको प्रयोगात्मक परीक्षामा सहभागी नक्कली परीक्षार्थीलाई प्रहरीले शनिबार पक्राउ गरेको छ । यातयात व्यवस्था कार्यालय बागलुङले माझीबस्तीमा लिइरहेको प्रयोगात्मक परीक्षा 'ट्रायल सेन्टर'मा नक्कली परीक्षार्थी बनेका सशस्त्र प्रहरी जवान गणेश कोहिरीलाई पक्राउ गरेको हो । पर्वको कुश्मा नगरपालिका पकुवा घर भई हाल सशस्त्र प्रहरी बलको सहायक हबल्दार पदमा कार्यरत विनोद नेपालीका नाममा प्रयोगात्मक परीक्षामा सहभागी रुपन्देही निवासी सशस्त्र प्रहरी जवान कोहिरीलाई परीक्षा स्थलबाट पक्राउ गरिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय बागलुङका प्रहरी नायब उपरीक्षक तथा सूचना अधिकारी मदन केसीले जानकारी दिए । नक्कली परीक्षार्थी बनेका कोइरी सशस्त्र प्रहरी बल रुपन्देहीमा कार्यरत छन् भने सशस्त्र प्रहरी बलको सहायक हबल्दार पदमा कार्यरत नेपाली कास्कीस्थित सशस्त्रवाहिनीमा कार्यरत छन् । नेपालीलाई अनुसन्धका लागि बोलाउने तयारी भइरहेको प्रनाउ केसीको भनाइ छ । *-रासस*

तानसेन नगर सरकारको नीति तथा कार्यक्रमको गन्तव्य

'पर्यटन र संस्कृति संरक्षणमा केन्द्रित'

रामचन्द्र रायमाझी

पाल्पा, असार ९/जिल्लाको तानसेन नगर सरकारले शनिबार नीति तथा कार्यक्रम ल्याएको छ । उसले नगर सभाको १३ औं अधिवेशनमार्फत आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम ल्याएको हो ।

नगर उपप्रमुख प्रतिक्षा सिंजालीले १८२ बुँदे नीति तथा कार्यक्रम सभामा पेश गरेकी हुन् । 'सुव्यवस्थित पूर्वाधार, पहिचानमूलक उत्पादन र हरित वातावरणयुक्त पर्यटकीय, समावेशी, सांस्कृतिक नगर' को नारा सहित विकास र समृद्धिको परिकल्पनालाई साकार पार्ने गरी नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएको उपप्रमुख सिंजालीले बताइन् । उनले पेश गरेको नीति तथा कार्यक्रमले संविधान र संघीयताको प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई जोड दिएको छ भने पर्यटनको विकास, संस्कृति सरक्षणसँगै उत्पादकत्व वृद्धि गरी रोजगारी बढाउने लक्ष्यलाई प्राथमिकतामा राखेको छ ।

तानसेनभित्र पर्यटक लक्षित पूर्वाधारहरूको विकास गरी पर्यटकीय गन्तव्य बनाउने उल्लेख छ । तानसेनलाई हिल स्टेशन तथा सांस्कृतिक नगरको रुपमा विकास गर्ने, नगरभित्रका प्राचिन शैलिबाट बनेका घर, पार्टीपौवाको संरक्षण गरिने, ऐतिहासिक

पाल्पा दरबार पसिरमा तत्काल ढुंगा छपाइएको काम गरिनुको साथै यस क्षेत्रको सौन्दर्यकरण र विकासका लागि संघ तथा प्रदेश सरकार र पुरातत्व विभागसँग सहकार्य गरिने नीति तथा कार्यक्रममा समेटिएको छ । यस्तै रानीमहल पूर्वाधार विकास तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम र श्रीनगर उद्यान संरक्षण तथा सम्वर्द्धन कार्यक्रमको लागि स्रोत व्यवस्थापन गरिने, श्रीनगरसम्म जाने कालोपत्रे सडकको स्तरोन्नती गरिने, अर्गाली दवारसहित नगर भित्रका पुरातात्विक सम्पदाहरुको संरक्षण, व्यवस्थापन गरिने, तानसेन -१३ छेर्लुङ्गको सपलकमा रहेको ३ सय वर्ष पुरानो ऐतिहासिक बगैचालाई कालीगण्डकी नदीको बहावले क्षति पुर्‍याउँदै आएकोमा त्यसको संरक्षण गरिने उल्लेख गरिएको छ । यस्तै श्रीनगर-रानीमहल केवलकार निर्माण, कुहिरेभीर रक क्लाइम्बिङ्ग योजना निर्माण गर्न निजी क्षेत्रलाई आकर्षित गर्ने नीतिगत व्यवस्था गरिने छ । अमरणनारायण फूलबारी, बंशगोपाल पार्क, बौघापोखराथोकको जर्नेटा टुँडिखेल, कुहिरे भीर, सिद्धगुफा, चेचीकोट, रुरु क्षेत्र लगायतका क्षेत्रको वृहत्त योजना तयारी गरी सोही बमोजिम पर्यटकीय क्षेत्रहरुको विकास गरिने, माडीफाँटको ढाव क्षेत्रलाई माण्डव्य सरोबरको रुपमा विकास गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरी पर्यटकीय आकर्षणको केन्द्र बनाईने, बौघागुम्हा होमस्टे, मदनपोखराको छापमा सञ्चालित होमस्टे लगायत नगर भित्र रहेका होमस्टेहरुको प्रवर्द्धन गरिने पनि नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेख गरिएको छ । बजार क्षेत्रको सौन्दर्यकरणमा अभिवृद्धि गर्न सडक पेटी, सडक बत्ति, सरसफाई, सडक मर्मत र पार्किङ्ग व्यवस्थापनलाई विशेष प्राथमिकता दिइने, नगरभित्र रहेका विज्ञापन बोर्ड तथा व्यवसायिक प्रतिष्ठानका बोर्डहरुमा एकरुपता ल्याईने जनाइएको छ ।

यस्तै नगर सरकारले नगरको ऐतिहासिक संस्कृति र परम्पराको प्रवर्द्धन गर्न तानसेनमा सञ्चालन गरिने जात्रा तथा पर्वहरुहरुलाई विशेष ध्यान दिने बताएको छ । नगर सरककारले भगवती रथ यात्रा, अमरनारायण रथयात्रा, गाईजात्रा, रोपाई जात्रा, बाघ जात्रा, चुईकी फिराई, लगायतका जात्राहरुलाई निरन्तरता दिन समन्वय र सहकार्य गर्ने उल्लेख गरेको छ ।

(...बाँकी अन्तिम पेजमा)

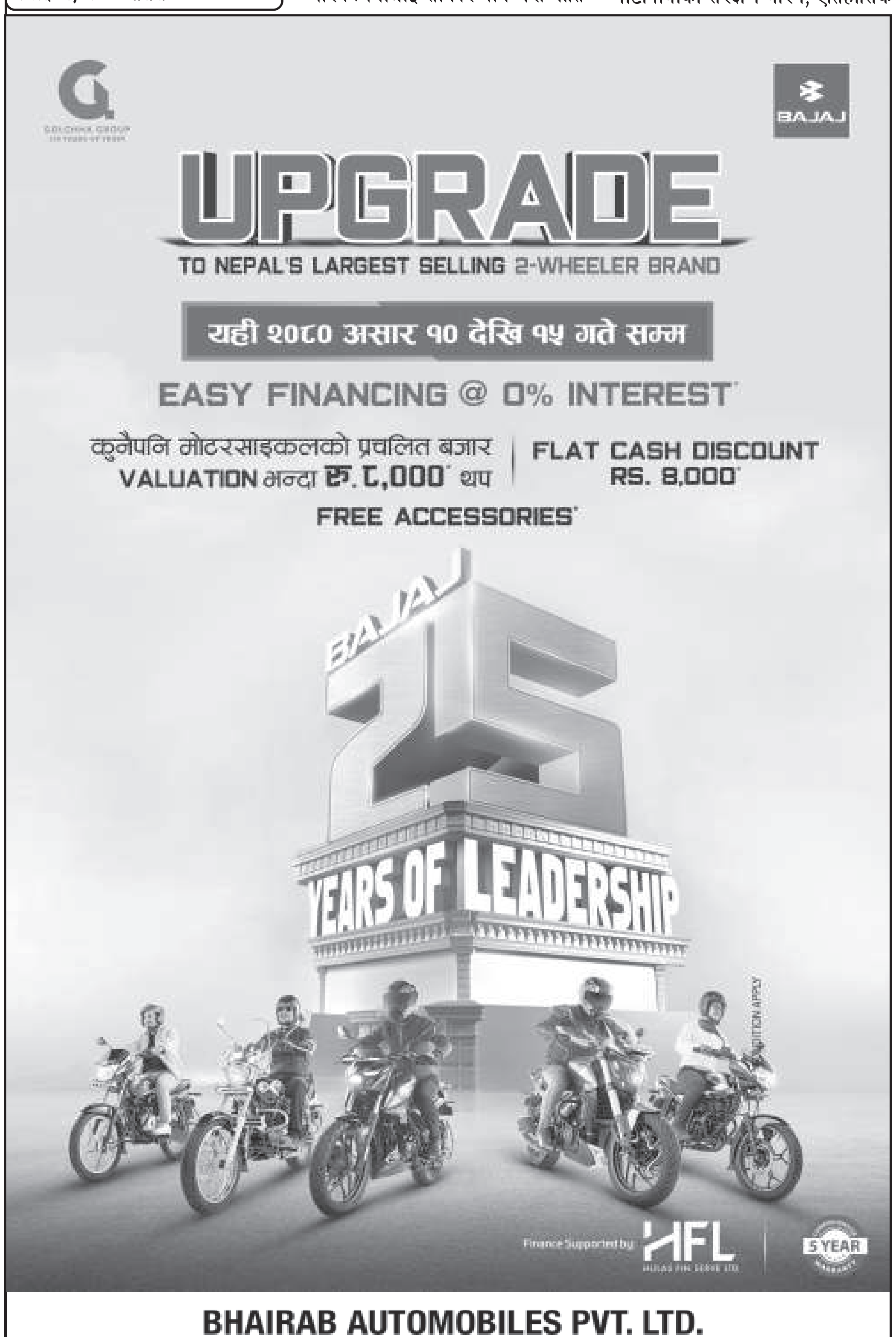

रिब्दीकोटले ल्यायो ५३ करोडको बजेट

कृष्ण पोखरेल

पाल्पा, असार ९/जिल्लाको रिब्दीकोट गाउँपालिकाले कृषि र पर्यटन क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राख्दै आगामी आर्थिक बर्षको बजेट ल्याााएको छ । पालिकाले १३ औं गाउँसभामार्फत आगामी वर्ष २०८०/०८१ को लागि बजेट ल्याएको हो ।

उपाध्यक्ष कान्ता अधिकारीले गाउँसभामा ५३ करोड ६८ लाख बराबरको बजेट पेश गरेकी हुन् । उपाध्यक्ष अधिकारीले पुँजीगततर्फ २३ करोड ५६ लाख ६४ हजार र चालु तर्फ २९ करोड ४४ लाख ४ हजार बजेट विनियोजन गरेको बताईन । पालिकाले आन्तरिक आम्दानीको लागि ७३ लाख ७७ हजार रकम उठ्ने अनुमान गरेको छ । उसले आर्थिक विकासको लागि २ करोड ३८ लाख, वन वातावरण

तथा विपद्को लागि ३७ लाख, संस्थागत क्षमता विकासका लागि ४३ लाख ५० हजार, पूर्वाधार विकासका लागि ५ करोड ७६ लाख ८० हजार, सामाजिक तथा साँस्कृतिक संरक्षणको लागि ९३ लाख, सामाजिक विकासको लागि ३ करोड ६४ लाख ३८ हजार, सुशासन तथा प्रशासनिक खर्चतर्फ ५ करोड ९० लाख ५० हजार, वडागत चालु तथा पुँजीगत खर्च ४ करोड ४५ लाख, प्रदेश विशेष अनुदान ६० लाख, संघीय सशसर्त अनुदान २६ करोड २८ लाख, प्रदेश शसर्त अनुदान ८६ लाख ५० हजार, अन्तर सम्बन्धित क्षेत्रतर्फ १ करोड ३८ लाख अनुमानित बजेट सार्वजनिक गरेको छ ।

(...बाँकी अन्तिम पेजमा)

पा.जि.हु.द.नं. ०५१/०५२ पा.जि.प्र.का.द.नं. १९/०५१/०५२

नव जनचेतना
NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

सम्पादकीय

भूमि पूजाको सन्दर्भ

मगर समुदायले आज भूमि पूजा गर्दैछन् । यसलाई भुमे पूजा पनि भन्ने चलन छ । मगर समुदायले असारमा रोपाई सुरु गर्नु अगावै पन्चत्व स्वरूपमा भूमिको पूजन गर्ने परम्परा छ । विशेषगरी रोल्पा, रुकुम, सल्यान, पाल्पा, दैलेख, जाजरकोट दाङ लगायत राप्ती अञ्चलका सबै जिल्लाहरुमा धूमधामसँग भूमि पूजा गर्ने गरिन्छ । यसलाई मगर जातिले पर्वकै रुपमा मनाउने गर्दछन् । यो उनीहरुको महत्वपूर्ण पर्व मध्ये एक हो । ठाउँ विशेष अनुसार भूमिको पूजा गर्ने चलन छ । पुर्खाले जंगल खोस्रेर खेतीपाती गर्न थालेदेखि नै यो पर्व मनाउन थालिएको इतिहास छ ।

हुन त यो पर्व असार १ गतेदेखि नै प्रारम्भ भए पनि आजको दिनलाई विशेष मान्ने गरिन्छ । भूमे पूजाको सम्बन्ध कृषि र बादलसँग रहेको छ । जेठको अन्तिम दिनमा लेकबाट फुल टिपेर ल्याई खेत, खरियानमा भूमे पूजा गरिन्छ । लेक अर्थात् बादलहरू रहने उच्च भूमिबाट ल्याएका फूलहरू खेतका फाँटमा राखेर पूजन गरेपछि वर्षाको कमी नहुने मान्यता छ । यस वर्ष देशभरी निकै चर्को गर्मी र खडेरी बढ्दा भ्यागुताको बिहेदेखि अन्य थुप्रै विधिहरू गरेर बर्खाको आह्वान गरिरहेको यस अवस्थामा भूमे पुजाको महत्व झन् बढेको छ । बाढी पहिरो, हुरी बतास जस्ता प्राकृतिक प्रकोपबाट बच्न र खेतीपाती राम्रो होस् भन्नका लागि भूमिको पूजाले महत्व राख्दछ । सनातन दर्शनमा भूमिलाई गौ रूप समान मानिन्छ । त्यस कारण भूमिलाई षोडशोपचारबाट गणपतिको स्मरणका साथै इष्टदेव एवं कुल देवतालाई प्रणाम अभिवादन एवं अर्चनोपरान्त पूजा गर्ने गरिन्छ । भूमिको पूजा गरेमा वर्षभरि कुनै पनि बिपत्ती नआउने विश्वास गरिन्छ । यो पर्वबाट भावनात्मक एकता कायम गरी सामूहिक सोचको विकास गर्न समेत मत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ ।

Opinion @ Social Network

घर बिगार्ने ठूलो रोल खेल्ने आफन्त नै हुन् नत्र पराईलाई त के थाहा हजुरको घरको कुन खम्बा कहाँनिर कमजोर छ भन्ने ।

(मोहन सिंजालीको फेसबुक स्टाटस https://www.facebook.com/sinjali.mohan)

यो स्तम्भमा सामाजिक संजालमा पोष्ट गरिएका धारणाहरु राख्नेछौं । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shittalpati मा लगअन गर्न सक्नुहुनेछ ।

नवजनचेतना दैनिकको रुपमा तपाईसामु आईरहेको छ । यो पत्रिका अझ स्तरीय अनि पठनीय बनाउनको लागि तपाईहरुको अमूल्य सुझावहरुको हामीलाई अत्यन्तै जरुरी छ । पाठकवृन्द तपाईका सुझावहरु दिई हामीलाई सहयोग गर्नुहुन हामी अनुरोध गर्दछौं ।

नवजनचेतना दैनिक
भगवतीटोल तानसेन, पाल्पा

समाजवादी मोर्चा कि समाजवादी यात्रा

डा. डीआर उपाध्याय

नीति, सिद्धान्त, विचार नमिल्ने पार्टीहरूलाई मिलाएर सरकार बनाइएको छ । सत्ता छोड्न ज्यान गएजस्तो हुन्छ । सत्ता स्वार्थका लागि जे पनि गर्न तयार हुने । यसरी त जनताले कसरी विश्वास गर्ने ? झुक्याउने, छक्याउने पनि त सीमा हुन्छ नि । अब जनता भ्रममा पर्दैनन् । यो कुरा नेताहरूले बुझ्ने हुन्छ । हल्काफुल्का राजनीतिक गफले मुलुक बनाउन सकिँदैन । मुलुक बनाउन नेतृत्वमा इमानदारी चाहिन्छ । खोइ इमानदारी ? बालेन, हर्क किन वावा छन् ? उनीहरूले जे बोलेका थिए आज त्यही गरेर देखाए । समृद्धि, लोकतन्त्र र समाजवादका कुरा धेरै भए । व्यवहारमा लैजाने कुरामा कम्युनिष्टहरू चुक्दै आएका छन् । समाजवाद के हो भन्ने कुरामा भने यत्तिको स्पष्टता र मतैक्यता छैन । कम्युनिष्ट र प्रजातान्त्रिक समाजवादीबीच आ-आफ्नै खाले समाजवाद नै 'वास्तविक समाजवाद' हो भन्ने कुरा उहिल्यैदेखि विवाद हुने गरेका विषय हुन् । समाजवादी भनिएका कतिपय देश बजारभक्त नवपुँजीवादमा परिणत भएका छन् भने केही भने पूर्णतया अपारदर्शी एकदलीय तानाशाहीमा समेत परिणत भएका छन् ।

नेकपा माओवादी केन्द्र, नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी, जनता समाजवादी पार्टी र बिप्लव नेतृत्वको नेकपा मिलेर समाजवादी मोर्चा नेपाल घोषणा भएको छ । डा.बाबुराम भट्टराई र वामदेव गौतम मोर्चामा सहभागी हुने चर्चा चले पनि उनीहरू मोर्चामा सहभागी भएनन् । चार दलीय मोर्चाले समाजवादी यात्रा तय गर्लान त ? एमालेसहितका धेरै जसो कम्युनिष्ट पार्टीहरू मोर्चामा सामेल छैनन् । यो मोर्चाको के अर्थ ? नेपालमा भएका सबै कम्युनिष्ट पार्टीहरू मिलेर मोर्चा गठन गरेको भए अब केही हुन्छ है भन्ने सोच्न सकिन्थ्यो । एमालेसहितका धेरैजसो कम्युनिष्ट पार्टीहरू मोर्चादेखि बाहिर रहँदा त्यति आसलाग्दो मोर्चा बनेको छैन ।

नेपालका कम्युनिष्टहरू कुरा बढी गर्छन् काम र उपलब्धि शून्य । चर्का भाषण गर्न बहुत सिपालु छन् । भोलि काम गर्न सकियोस् या नसकियोस् कुरा भने गरिहाल्छन् । कम्युनिष्टको नेतृत्वमा नेपालमा पटक-पटक सरकार बनेको छ । अहिले पनि कम्युनिष्ट पार्टीको नेतृत्वमा गैरकम्युनिष्ट दल सामेल भएर सरकार चलेको छ । यसै बेलामा समाजवादी मोर्चा बनाएर प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले के गर्न खोजेका हुन् भनेर प्रश्न पनि उठ्ने गरेको छ । कम्युनिष्टका नेताहरू सेवासुविधामा रमाइसकेका छन् । यसलाई चटक्क छोडेर समाजवादको यात्रामा उनीहरू जालान् भनेर विश्वास गर्ने कुनै ठाउँ नै छैन । बेलुकापख तारे होटल, रेष्टुरेन्ट आदि इत्यादि जस्तामा खान पल्किएकाले के समाजवाद ल्याउलान भनेर पत्याइहाल्न सकिँदैन । किनभने नेताहरूको बानी बिग्रिसकेको छ । बेलुका भयो कि मुख सकसक गर्छ । यस्तो भएपछि समाजवादका कुरा गर्नु बेकार जस्तो लाग्छ । अधिकांश नेताहरूलाई आफ्नो घरको भात मीठो हुन छाडिसक्यो । नेताहरू सुधार्ने हो भने यो सम्भव पनि छ । सम्भव नभएको होइन । अर्को कुरा नेताहरूले लोभ त्याग्नुपर्छ । निजी सम्पत्ति जोड्ने कुरामा तछाडमछाड गर्नु हुँदैन । देश र जनताको भलाइका लागि मात्र सोच्ने नेता तयार गर्नुपर्छ । अब बुढा नेताबाट यो सम्भव छैन । नयाँ दल र नयाँ नेताहरू यस बाटामा इमानदारीका साथ अघि बढ्ने हो भने सम्भव छ ।

देशको ढुकुटी लुटेर निजी सम्पत्ति जोड्न पल्केकाबाट यो सम्भव छँदै छैन । कुरो तीतो भए पनि यो कुरा सत्य हो । सत्य कुरा सुस्मा तीतो हुन्छ । समाजवाद भनेको के हो ? यो कुरा बुझ्न जरुरी छ । कुरामात्र गरेर हुन्छ कि व्यवहारमा पनि देखाउनुपर्छ । समाजवाद एउटा यस्तो आर्थिक व्यवस्था हो जहाँ देशको सम्पूर्ण अर्थतन्त्रको स्वामित्व पूर्णतया सरकारमा निहीत हुन्छ जसलाई सामाजिक स्वामित्व पनि भनिन्छ । यस्तो आर्थिक राजनीतिक व्यवस्था अंगीकार गर्ने राष्ट्रलाई समाजवादी राष्ट्र भनिन्छ । स्वामित्व भन्नाले वस्तुको उत्पादन, नियन्त्रण र व्यवस्थापन आदि पर्छन् । सामाजिक स्वामित्वका पनि विभिन्न प्रकार हुन्छन् जस्तै : साझा स्वामित्व, सहकारी संस्थान, प्रत्यक्ष सार्वजनिक स्वामित्व र राज्यद्वारा सञ्चालित स्वतन्त्र संस्थान आदि जनाउँछ । तर, समाजवादको निश्चित परिभाषा यिनै स्वामित्वका प्रकारहरूमा फरक-फरक हुनसक्छ । आज देश कतातिर जाँदै छ । कता लान खोजिएको छ । नीति, सिद्धान्त, विचार नमिल्ने पार्टीहरूलाई मिलाएर सरकार बनाइएको छ । सत्ता छोड्न ज्यान गएजस्तो हुन्छ । सत्ता स्वार्थका लागि जे पनि गर्न तयार हुने । यसरी त जनताले कसरी विश्वास गर्ने ? झुक्याउने, छक्याउने पनि त सीमा हुन्छ नि ।

अब जनता भ्रममा पर्दैनन् । यो कुरा नेताहरूले बुझ्ने हुन्छ । हल्काफुल्का राजनीतिक गफले मुलुक बनाउन सकिँदैन । मुलुक बनाउन नेतृत्वमा इमानदारी चाहिन्छ । खोइ इमानदारी ? बालेन, हर्क किन वावा छन् ? उनीहरूले जे बोलेका थिए आज त्यही गरेर देखाए । समृद्धि, लोकतन्त्र र समाजवादका कुरा धेरै भए । व्यवहारमा लैजाने कुरामा कम्युनिष्टहरू चुक्दै आएका छन् । समाजवाद के हो भन्ने कुरामा भने यत्तिको स्पष्टता र मतैक्यता छैन । कम्युनिष्ट र प्रजातान्त्रिक समाजवादीबीच आ-आफ्नै खाले समाजवाद नै 'वास्तविक समाजवाद' हो भन्ने कुरा उहिल्यैदेखि विवाद हुने गरेका विषय हुन् । समाजवादी भनिएका कतिपय देश बजारभक्त नवपुँजीवादमा परिणत भएका छन् भने केही भने पूर्णतया अपारदर्शी एकदलीय तानाशाहीमा समेत परिणत भएका छन् । नेपालको संविधानले नै समाजवादउन्मुख भनेको यो लोकतान्त्रिक संघीय गणतन्त्रमा शिक्षा र स्वास्थ्य कस्तो हुनुपर्छ ? बजारको शक्तिलाई कसरी कुन ठाउँमा राख्ने ? वर्तमान संविधानले नै 'समाजवादउन्मुख' भनेकाले यति महत्वपूर्ण चिन्तन गर्ने अवसर हामी नेपालीलाई मिलेको छ । समाजवाद बारेको छलफल अझै गहिराइमा पुग्न सकेको छैन । समाजवादी मोर्चा बनाएर हुँदैन, चरित्र निर्माणको मार्गचित्र बनाउन सक्नुपर्छ । समाजवादका कुरा गरिन्छ तर कार्ययोजनामा ठोस प्रष्टता र निश्चित योजनासमेत छैन । यसरी समाजवादी यात्रामा जान सकिँदैन । समाजवादी मोर्चा निर्माणपछि खासै तरंग आउन सकेन । कारण जनताले यो विषय पत्याउन र विश्वास गर्न सकेनन् । यो सत्ता टिकाउने दाउ हो भन्ने कुरा जनताले राम्रोसँग बुझेर बसेका छन् । यस्ता मोर्चा गठनबाट कोही तर्सिएका छैनन् । खासै चर्चासमेत पाउन सकेन यो मोर्चाले ।

वर्तमान प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले मोर्चा गठनको लागि ठूलो पहल गरेको देखिन्छ । संसद्मा बलियो शक्तिको रूपमा रहन मोर्चा निर्माण गरेको हुनुपर्छ । सबै वामशक्तिलाई एकताको सूत्रमा बाँध्न नसके यो मोर्चाको कुनै अर्थ छैन । नेपालमा लगभग दुई दर्जन वाम पार्टी छन् । वामशक्तिहरूको अवस्था दिनदिनै दयनीय बन्दैछ । बाबुराम भट्टराई, मोहन वैद्य, विप्लव, सिपी मैनाली, मोहन विक्रमजस्ता नेताको आजभोलि खासै चर्चा छैन । उनीहरू चोइटिएर तितरबितर छन्, कम्युनिष्टको नाममा विभिन्न खालका पसल खोलिएका छन् तर खासै चलेको देखिँदैन । माओवादी पनि निरन्तर ओरालो यात्रामा छ । अर्को निर्वाचनमा माओवादीको अवस्था निकै दयनीय हुने अवस्था देखिन्छ । त्यसो भएर पनि होला दाहालले मोर्चा गठनको पहल गरेको । लामो समयदेखि कम्युनिष्टहरू चोइटिएर बसेका छन् र कहिले जोडिएर बस्ने गर्दछन् । यिनीहरूको बिश्वास गर्ने कुनै भरपर्दो आधार अझै देखिएको छैन । नाम चाहिँ एकीकृत राख्छन् तर फुटिरहन्छन् । यस्तो लाजमर्दो छ । नेपाली राजनीतिमा कम्युनिष्ट ओरालो लाग्दै छन् । सबै कम्युनिष्ट मिले भने देशको ठूलो शक्ति बन सक्छ । अर्को निर्वाचनमा कम्युनिष्टको हालत कस्तो हुन्छ त्यो त हेर्न बाँकी छ । आफूलाई ठूलो भन्ने कम्युनिष्ट पार्टीले पनि लोकप्रियता निरन्तर गुमाउँदै छ । पहिलेभन्दा झण्डै १२ लाख बढी मतदान भएको अघिल्लो निर्वाचनमा उसले पाएको लोकप्रिय मत पहिलेभन्दा सात लाख कम छ । समाजवादी मोर्चा बनाएर हुने केही होइन । नागरिक अलमल्याउने खेल केही हदसम्म हुन सक्छ । अरू केही हुँदैन । नेताहरूको सोच, चरित्र र आचरणमा स्खलन भइसकेको छ । समाजवादी भनिने अधिकांश नेताको जीवन तथा आचरण समाजवादी चरित्र अनुरूप छैन । हिजो आफूलाई सर्वहाराका नेता भन्ने नेताहरूको आज शहरका विभिन्न ठाउँमा जग्गा, जमिन, घर बनिसकेका छन । जनतालाई भ्रम छरेर हिँड्नेहरू आज मुख छोपेर हिँडने भएका छन् । नेताहरूको विलासी जीवन भनी साध्य छैन । कम्युनिष्टका नेताहरू महँगा गाडी र हेलिकप्टरमा सवार हुन्छन् । अधिकांश कम्युनिष्ट नेता व्यापारीभन्दा धनी छन् । उनीहरूको जीवनशैली नै भड्किलो छ । अधिकांश नेताहरू घमण्डी छन् । जनतासँग भेट गर्न खोज्दैनन् ।

यसरी जनताको भलो हुँदैन । उनीहरू राजनीतिलाई व्यापार ठान्छन्, नाफामा तल्लीन छन् । कम्युनिष्टका नेताहरू परिवारवाद भित्रको घेरामा छन् । उनीहरू त्यो घेरा टोड्न अझै सकिरहेका छैनन् । हिजो राजामहाराजाहरूले राज्यको दोहन त्यति गरेनन् होला आज नेताहरूले जति गरेका छन् । उनीहरू आफ्नो र परिवार बनाउन कम्मर कसेर लागेका छन् । देश बनाउन होइन, आफू बन्नमात्र उनीहरूको ध्यान केन्द्रित छ । संसारभरबाट कम्युनिष्टहरू पतन हुँदै जानुको कारण यो हुन सक्छ । अहिले नेपालका कम्युनिष्टहरूको सामाजिक जीवन आचरण कुनै पनि हिसाबले समाजवादी दर्शन तथा आदर्शसँग मिल्ने प्रकारको छैन । कम्युनिष्टहरूले पटक-पटक सरकारको नेतृत्व गरे तर देश र जनताको भाग्य र भविष्य चम्काउने कुनै काम गरेर देखाउन सकेनन् ।

-इहिमालय टाइम्स डटकम

महत्वपूर्ण टेलिफोन

प्रहरी कार्यालय
बुटवल ०७१-५४०२२२
स.प्र.क्याम्प बुटवल ९७४७०४३४६९
बुटवल रामनगर ०७१-५४१२३३
भैरहवा ०७१-५२०१९९
अर्घाखाँची ०७७-५२११९९
गुल्मी ०७९-५२०१९९
परासी ०७८-५२०१९९
तौलिहवा ०७६-५६००९९
पाल्पा ०७५-५२०५३६, ५२०१९९
इप्रका रामपुर ०७५-६९१५१५

अस्पताल कार्यालय
लुम्बिनीसिटी अस्पताल ०७१-५५१५५७, ५५१५५८
लुम्बिनी अञ्चल अस्पताल ०७१-५४०२००, ५४०२०१
भिमअस्पताल भैरहवा ०७१-५२०१९३
मिसनअस्पताल पाल्पा ०७५-५२०१११, ५२०४८९
परिवार नियोजन संघ पाल्पा ०७५-५२०७२३
पाल्पा जिल्ला अस्पताल ०७५-५२०१५४
लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रभास ०७५-४११२०१
पिचन्द्र परासी ०७८-५२०१८८
भैरहवा आँखा अस्पताल ०७१-५२०२६५
अर्घाखाँची जिल्ला अस्पताल ०७७-५२०२५७
तम्घास जिल्ला अस्पताल ०७९-५२०१८८
तौलिहवा जिल्ला अस्पताल ०७६-५६०२००
सिद्धार्थबाल महिला अस्पताल ०७१-५४४५०
बुटवल हस्पितल ०७१-५४६४३२
लुम्बिनी नर्सिङ होम ०७१-५४२६४१, ५४५६४१
रेडक्रस बुटवल ५४१००४
लायन्स आँखा उ. केन्द्र बुटवल ५४५८४५
मेडिटेक अस्पताल ५४९०७२
कान्तिपूर डेण्टल हस्पिटल ०७१-५४७८४०
आँखा अस्पताल पाल्पा:०७५-५२०३३३, ५२११७९
रामपुर अस्पताल: ०७५-४००१५४

एम्बुलेन्स न.
रोटरी क्लब बुटवल ०७१-५४४६००
लियो क्लब अफ बुटवल ०७१-५४५८९३
रेडक्रस भैरहवा०७१-५२०२६३
रेयुकाई भैरहवा ०७१-५२६६७३,९८४७०२२४६४
परासी ०७८-५२०१२५
रेडक्रस पाल्पा ०७५-५२०६००
रेडक्रस तौलिहवा ०७६-५६००१५
रेडक्रस अर्घाखाँची ०७७-४२०२७५, ४२०११७
रेडक्रस गुल्मी ०८९-५२०१६३
नेपाल परिवार नियोजन संघ ०७१-५४००८१
लुम्बिनी नसिङ होम प्रा.लि. ०७१-५४१६४१
नेपाल भारतमैत्री समाज मो. ९८४७०२५०९९
जनसेवा क्लब नयाँमिल १९५७०२१२४६
लुम्बिनी नि.व्या.संघ भैरहवा ६२१०५८
बनगाई क्लब बनगाई ०७६-६९०१०२
रेडक्रस देवदह ०७१-५७७०९९
लुम्बिनी मेडिकल कलेज ०७५-५२०८४०
बुटवल जेसिस ९८४७१२९९६४
न्यू एकता क्लब तानसेन : ०७५-५२२२००
परिवार नियोजन संघ पाल्पा : ९८४७१०२७६५
रामपुर टे.इन्स्टी.:९८५७०६२२४७,९८५७०६०५०४

दैनिक राशिफल

मेष : मित्रबाट विशेष सहयोग मिल्नेछ । विनाप्रतिस्पर्धा फाइदा हुने योग छ ।	**तुला** : वैदेशिक क्षेत्रको कार्य अघी बढ्नेछ। विशिष्ट व्यक्तिको सहयोग पाईनेछ ।
वृष : साहित्य तथा संगीतमा रुचि बढ्नेछ। अध्यापन सफल रहेको छ ।	**वृश्चिक** : अधुरा कामहरू पुरा हुनेछन्। रतिराग बढाउने समय छ ।
मिथुन : कार्यमा सफलता मिल्नेछ । अरुलाई प्रभावित पारी काम बन्नेछ ।	**धनु** : साहित्यिक क्षेत्रमा रुची बढ्नेछ । परोपकारका क्षेत्रमा लगानीको समय छ।
कर्कट : क्षमतामा कमी आउनेछ । आफ्नै कमजोरीले विवादमा परिएला ।	**मकर** : समाजसेवामा मन लाग्नेछ । व्यापारबाट लाभ प्राप्ति हुने योग छ ।
सिंह : प्रतियोगितात्मक क्रियाकलापबाट लाभ मिल्नेछ । कार्यमा सफलता पाईनेछ ।	**कुम्भ** : कान्ति र शान्ति छाउनेछ । श्रमको उचित मुल्याङ्कन हुनेछ ।
कन्या : रमाइलो यात्राको योग छ । मित्रबाट सोचेजस्तो लाभ प्राप्त हुनेछ ।	**मीन** : साना समस्यामा अल्झिनु पर्नेछ। पाचनप्रणालीमा समस्या देखिनसक्छ ।

कृषि

उन्नत जातको 'ब्याड' बोका वितरण

गोरखाको पालुङटार नगरपालिकाले नगरपालिकाभित्र नश्ल सुधारमार्फत मासु उत्पादन वृद्धि गर्न किसानलाई अनुदानमा 'बोयर' जातका ब्याड बोका वितरण गरेको छ । मासुमा नगरपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउन प्रयास गर्दै आएको पालुङटारले बाख्रामा नश्ल सुधार गर्दै मासु उत्पादन वृद्धि गर्न सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यसहित व्यावसायिक बाख्रापालक किसानलाई उन्नत जातको ब्याड बोका वितरण गरेको नगरपालिकाका पशुशाखाका पशुचिकित्सक डा.मरहट्टाले जानकारी दिए ।

"नगरपालिकालाई मासुमा आत्मनिर्भर बनाउनका लागि नश्ल सुधारमा जोड दिनु आवश्यक छ", उनले भने, "हामीले व्यावसायिक रुपमा बाख्रापालन गर्दै आएका किसानलाई छनोट गरेर ५० प्रतिशत अनुदानमा बोयर जातको ब्याड बोका वितरण गरेको हो ।" नगरपालिकाले मापदण्ड पूरा भएका २७ वटा बाख्रा फार्मलाई ब्याड बोका वितरण गरेको उनको भनाइ छ । व्यावसायिक बाख्रा फार्म सञ्चालन गर्दै आएका किसान खोरमा कम्तीमा १५ वटा बाख्रा भएको हुनुपर्ने लगायतका मापदण्ड बनाएर ब्याड बोका वितरण डा मरहट्टाले जानकारी दिए । "निवेदन दिएका किसानको घरघरमा पुगेर अनुगमन गरी आवश्यकता बुझेर मात्र ब्याड बोका वितरण गरिएको हो", उनले भने, "किसानले खोरमा बाख्रा भए नभएको घाँसको अवस्था कस्तो छ, बाख्रापालनका लागि खोरको बनावटलगायतका सबै कुराको अध्ययन गरेर अनुदान उपलब्ध गराइएको छ । छनोटमा परेको किसानबाट नै समिति बनाएर समितिमार्फत नै बोयर बोका खरिद गरेर ल्याएर वितरण गरेको डा. मरहट्टाले जानकारी दिए । "हामीले खरिद गर्नुभन्दा उहाँहरु २७ जनामध्येबाट एउटा समिति बनाइयो", उनले भने, "समितिले उपयुक्त छ भनेपछि आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी ब्याड बोका ल्याएर वितरण गरेको हो ।" किसानलाई अनुदानमा वितरण गरिएको बोयर जातको बोका ८५ प्रतिशतदेखि ९७ दशमलव छ प्रतिशत रहेको पालुङटार नगरपालिका पशु चिकित्सक डा.मरहट्टाले बताए । उनले किसानलाई अनुदानमा उन्नत जातको बोका वितरण गर्दा कम्तीमा पाँच वर्षसम्म बिक्री वितरण गर्न नपाउने गरी सम्झौतासमेत गरेको जानकारी दिए । *-रासस*

माछापालनबाट वार्षिक एक करोड ३० लाख आम्दानी

'सुन फल्छ नि साईलो दाइ यही माटो चलाए,
किन जानु साइलो दाइ हङकङ र मलाय'

आफ्नै माटोमा अथाहा सम्भावना नदेखेर दैनिक हजारौं युवायुवती पलायन भइरहेका बेला खोलामा बगेर खेर गइरहेको पानी सदुपयोग गरी यहाँका एक पूर्वजनप्रतिनिधिले रेन्बो ट्राउट माछापालन गर्दै आएका छन् । पर्वतको मोदी गाउँपालिका-२ देउपुरका विकास तिमिल्सिनाले रेन्बो ट्राउट माछापालनबाट वार्षिक रू एक करोड ३० लाख आम्दानी गरिरहेका छन् । एक्काइस वर्ष लामो प्रहरी सेवा र विसं २०७४ को स्थानीय तहको निर्वाचनमा मोदी-२ देउपुरको वडाध्यक्ष बनेर कार्यकाल सकेका तिमिल्सिनाले आफूसहित अन्य चार जना स्थानीयको सामूहिक लगानीमा रेन्बो ट्राउन फार्म सञ्चालन गरे ।

मोदी-५ बाउडुको टिमुरेस्थित पातीखोलाको मुहानमा झण्डै ३० रोपनी क्षेत्रफलमा रू तीन करोड लगानीमा सञ्चालित फार्मबाट वार्षिक रुपमा रू एक करोड ३० लाख भन्दा बढी आम्दानी हुने गरेको उनले बताए । जनप्रतिनिधि बनेसँगै व्यवसायमा जोडिएका तिमिल्सिनाको अहिले पूर्ण कार्यकाल माछापालनमा बित्ने गरेको छ । चारैतिर वन र दुईतिर खोलाको बीच भागमा रहेको पातीखोला रेम्बो ट्राउट पालनका लागि उपयुक्त हावापानी भएको ठाउँ हो । पोखरा बागलुङ राजमार्ग अन्तर्गत पातिचौर बजारबाट ४० मिनेटको दुरीमा पुग्न सकिने उनको फर्म जोकोहीका लागि मन लोभ्याउने केन्द्र बन्न पुगेको छ ।

फार्म यतिबेला विभिन्न क्लब, संघ संस्था, विद्यालय तथा कलेजका विद्यार्थी एवं किसान अध्ययन तथा अवलोकनका लागि आउने गरेका तिमिल्सिनाले बताए । "फार्ममा उत्पादित ट्राउट माछा पोखरा, काठमाडौं लगायत सहरका माछा पारखीलाई पुऱ्याउन भ्याइनभ्याई भएको छ", उनले भने । उनका अनुसार फार्ममा पाँच जनाले रोजगार पाएका छन् । फार्ममा वार्षिक सवा लाख माछा उत्पादनको क्षमता रहेको छ । विसं २०७१ देखि सुरु भएको उक्त फार्म सुरुमा यामप्रसाद शर्मा लगायत व्यक्तिले सञ्चालन गरेका थिए । केही वर्षअघि आएको बाढीले फार्म पूर्णरुपमा क्षतिग्रस्त भएपछि नजिकै थप जग्गा व्यवस्थापन गरी विकास तिमिल्सिना, यामप्रसाद शर्मा, प्रेम पौडेल, राजेश शाही र राजु खड्का गरी पाँच जनाको सामूहिक लगानीमा पुनः नयाँ फार्म सञ्चालन गरिएको थियो । फर्म व्यवस्थापनको सबै जिम्मा तिमिल्सिनाले लिएका छन् ।

फार्मबाट प्रतिवर्ष करिब रू एक करोड ३० लाख आम्दानी हुने गरेको छ भने झण्डै रू सवा करोडको हाराहारीमा खर्च हुने गरेको सञ्चालक शर्माले जानकारी दिए । अन्य समयमा फार्मबाट मनग्ये आम्दानी हुने गरेको सुनाउँदै उनले कोरनाकालमा धेरै दुःख र हैरानी झेल्नुपरेको बताए । शर्माका अनुसार अस्थायी र स्थायी गरी कूल ३७ पोखरी छन् । "फार्म सञ्चालनका लागि सुरुमा तत्कालीन कृषि विकास कार्यालय पर्वतले प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराएको थियो । पछिल्लो समयमा कृषि ज्ञान केन्द्र पर्वतले केही प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउँदै आएको छ", उनले भने । केही महिनाअघि मात्रै मत्स्य विकास केन्द्रले फार्मको थप स्तरोन्नति गरी पोखरी निर्माणका लागि रू पाँच लाख सहयोग गरेको शर्माले जानकारी दिए । हाल रेम्बो ट्राउट माछा प्रतिकेजी रू एक हजारमा बिक्री हुने गरेको छ । "पोहोर-परारसम्म त होलसेलमै एघार/बाह्र सयसम्म पार्थ्यौं । विकास तिमिल्सिनाकी धर्मपत्नी सरस्वती भने, "दाना ल्याउन र माछा ढुवानी गर्न कच्ची बाटो भएकाले केही कठिन भएको छ । किसानका गफ गर्ने सरकारले यस्ता उद्यमीहरुलाई राहात हुने गरी कृषि सडकको स्तरोन्नति गरिदिए हुन्थ्यो ।" फार्म दुई खोलाको बीचमा रहेकाले आवातजावत गर्न पुल नहुँदा काठको कच्ची पुल आफैले निर्माण गरी ओहोरदोहोर गर्नुपरेको उनको भनाइ थियो । भारतीय बजारबाट सस्तो दरको माछा स्थानीय बजारमा सहजै आउने भएकाले बजारीकरणका लागि केही समस्या हुने गरेको तिमिल्सिनाको गुनासो छ । उनका अनुसार भारतीय बजारको माछा रू चार/पाँच सय केजी पाइन्छ । "हाम्रो स्थानीय उत्पादन स्वाद र गुणस्तरमा राम्रो भए पनि उपभोक्ता सबैले गुणस्तर नहेर्ने भएकाले समय-समयमा केही समस्या झेल्न परिरहेको छ", उनले भने । तिमिल्सिनाले चोरी निकास भई भारतीय बजारबाट आउने माछाको गुणस्तरीयता मापन गर्न, उपभोक्ता प्रतिकूल हुने खालका माछा बिक्री वितरणमा रोक लगाउन तथा नागरिकको स्वास्थ्य जस्तो संवेदनशील विषयमा लापरवाही गर्नेलाई कडा निगरानी गर्न तीनै तहका सरकारकासँग माग गरे । "स्थानीय लोकल मोदीखोलाको माछाको स्वादमा पाइने भएकाले स्थानीयको रोजाइमा यहाँ उत्पादित माछा पर्ने गरेको छ", उनले भने । यहाँ उत्पादन हुने माछाको माग स्थानीय कुश्मा-बागलुङ बजारका साथै पोखरा, काठमाडौंलगायत क्षेत्रमा हुने गरेको उनको भनाइ थियो ।

भुरा उत्पादन समेत सुरु

पातीखोला रेन्बो ट्राउन फार्ममा माछाका भुरासमेत उत्पादन गर्न थालिएको छ । सञ्चालक तिमिल्सिनाले छुट्टै ह्याचारी (पोखरी) निर्माण गरी सोही पोखरीमा परिपक्क माउ माछा राखी असोजदेखि भालेपोथी छुट्याउने र उनीहरुबाट कृतिम विधिबाट भुरा उत्पादन सुरु गरिएको जानकारी दिए । विसं २०७३ देखि भुरा उत्पादन सुरु गरिएको भए पनि व्यावसायिक रुपमा यही वर्षदेखि सुरु गरिएको उनले बताए । यस वर्ष आफ्नो फार्मका लागि चाहिने सवालाख बढी भुरा उत्पादन गरेको तिमिल्सिनाले जानकारी दिए । "यस वर्ष हामीले आफ्नो लागि मात्र उत्पादन गर्‍यौं, अर्को पटक भुरा पनि बिक्री गर्ने गरी उत्पादनमा जुट्छौं", उनले भने, "यहाँको हावापानी राम्रो छ, यही पानी घट्टसमेत निर्माण गरेर स्थानीय उत्पादन जम्मा गरी माछाका लागि केही आहारा पनि स्थानीयस्तरमै निर्माण गर्ने गरेका छौं ।" *-रासस*

सुन्तला राष्ट्रिय फल बन्ला ?

ध्रुवसत्य परियार

हाम्रो संविधानमा उल्लेख छ - राष्ट्रिय फूल (लाली गुराँस), राष्ट्रिय रंग (सिम्रिक), राष्ट्रिय जनावर (गाई), राष्ट्रिय पक्षी (डाँफे), तर कृषिप्रधान देशको रैथाने कृषि उपजलाई राष्ट्रिय घोषणा गर्न सकिएको छैन । हामीकहाँ केही वर्षअघिदेखि सुन्तलालाई राष्ट्रिय फल बनाउने सम्बन्धमा चर्चा चल्दै आयो, अहिलेसम्म टुंगोमा पुग्न सकिएको छैन । राष्ट्रिय कृषि आनुवंशिक स्रोत केन्द्र (जिन बैंक)ले अनुसन्धान गरी सुन्तलालाई राष्ट्रिय फल बनाउन प्रस्ताव गरेको थियो । जिन बैंककै पहलमा वर्ष २०७९ लाई 'राष्ट्रिय कृषि जैविक विविधता वर्ष'का रूपमा मनाइयो । सोही वर्ष सुन्तलालाई राष्ट्रिय फल बनाउन आफूहरूले लिखित रूपमा कृषि मन्त्रालयमा प्रस्ताव पठाएको जिन बैंकका प्रमुख डा. बालकृष्ण जोशी बताउँछन् । डा. जोशी भन्छन्, 'त्यतिबेला हामीले सुन्तलालाई राष्ट्रिय फल किन बनाउने, यसको अनुसन्धानले के भन्छ भन्ने प्रामाणिक कागजात संलग्न गरी पठाएका थियौं ।' कृषि मन्त्रालयका प्रवक्ता प्रकाश कुमार सञ्जेलका अनुसार, यसमा अन्य फलको पनि सम्भाव्यता अध्ययन गर्नुपर्ने भएकाले विभिन्न समयमा छलफल भए पनि निर्णय भइसकेको छैन ।

कृषि मन्त्रालयका वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत विष्णुहरि देवकोटाका अनुसार, बाहिरबाट सरसर्ती हेर्दा राष्ट्रिय फल घोषणा गर्न सुन्तला उपयुक्त देखिन्छ, यद्यपि सुन्तला नै भन्ने निर्णयमा पुगिसकिएको छैन । 'कुनलाई राष्ट्रिय फल घोषणा गर्न सकिन्छ, कुन फलको अवस्था के छ, त्यसको तथ्यांक, विवरण र विश्लेषण गरी पठाउन भनी हामीले तीन महिनाअघि फलफूल विकास केन्द्र कीर्तिपुरलाई अनुरोध गरी पठाएका छौं । उताबाट जवाफ आएको छैन । उताबाट जस्तो सिफारिस आउँछ, त्यो बमोजिम निर्णय हुन्छ,' उनले भने । फलफूल विकास केन्द्रका प्रमुख राजेन्द्र कोइरालाका अनुसार, सुन्तलालाई राष्ट्रिय फल बनाउन २०७५/७६ तिर सुरु भएको हो । अहिले पछिल्लो चरणमा यो टुंगोमा पुगेन, यसलाई फेरि नयाँ शिराबाट छलफल गर्नुपर्ने भयो । 'यसमा सुन्तलामा मात्रै जाने कि सुन्तलाजात भनेर जाने भन्ने छलफलको विषय रह्यो । सुन्तला (जसलाई हामी सुन्तला भन्छौं)लाई नै राष्ट्रिय फल बनाउनुपर्छ भनी अहिले हामी थप अनुसन्धान र छलफलमा छौं,' कोइरालाले भने, 'केही महिना लाग्ला ।' सुन्तला जातअन्तर्गत सुन्तला, जुनार, कागती, बिमिरो, भोगटे, निबुवा, मुन्तला, चाक्सी, संखत्र आदि फल पर्छन् । जिन बैंकका प्रमुख डा. जोशी फल लगायत बाली, थाली (परिकार) आदिलाई राष्ट्रिय घोषणा गर्ने र रैथाने जातलाई 'भौगोलिक संकेत चिह्न' दिएर ब्रान्डिङ गर्न सरकारले तदारुकता देखाउनुपर्ने बताउँछन् । यता कृषि प्रसार अधिकृत देवकोटा भन्छन्, 'सल्यानको अदुवा, फर्पिङको नास्पाती जस्ता विशिष्ट गुण भएका कृषि उपजलाई अन्य देशमा चिनाउने उद्देश्यले भौगोलिक संकेत दिन सकिने विषयमा चर्चा भएको तर ठोस कार्यक्रम अगाडि बढिसकेको छैन ।'

८१ वर्षअघिदेखि सुन्तलाप्रति चासो

हामीले सुन्तलालाई चासो दिएर लेख्न थालेको ८१ वर्ष पुगेको पाइन्छ (यसअघि पनि सुन्तलाका बारेमा पुस्तक लेखिएका हुन सक्छन्, मेरो अध्ययन पुगेको छैन) । साल १९९९ मा गिरिजाभक्त बानेश्वरले 'सुन्तला खेती र यसका कुटुम्बहरू' पुस्तक लेखेका थिए । सम्पादक उद्योग, उद्योग कार्यालय ठहिटी प्रकाशक रहेको यस पुस्तकको भूमिकामा लेखिएको छ, 'सुन्तला र यसका कुटुम्बहरूको खेतीको विषयमा जे जति कुरा आवश्यक छ, ती सब कुराहरू अंग्रेजी तथा हिन्दी भाषाका पुस्तकको आधारमा संग्रह गरीकन र आफ्नै परिश्रम अनुभवद्वारा सिद्ध गरीकन यस पुस्तकमा समावेशिता गराउने चेष्टा गरेको छु । लेखकलाई पूर्ण आशा छ कि बागबगैंचाका शौकिन र सुन्तला आदि फलफूलका व्यवसायीले यस पुस्तकबाट अवश्य केही न केही लाभ उठाउनेछन् ।' यस पुस्तक अनुसार, हाम्रो देशमा सुन्तला र यसका कुटुम्ब (कागती, निबुवा, कालज्यामिर, बिमिरो, मोसम, भोगटे, ग्रेपफ्रुट, ज्यामिर, चाक्सी इत्यादि) परापूर्वकालदेखि लगाएको पाइन्छ । सुन्तलाखेती कसरी गर्ने भनी चर्चा गरिएको यस पुस्तकमा उल्लेख छ, 'बिरुवा लगाउँदा शोखले जात जातका लगाउने होस् वा व्यापारिक स्केलमा ५-७ जातले बगैंचा तयार गर्ने होस्, जसले पनि प्रख्यात नर्सरी (बिरुवा घर) वा व्यापारीकहाँबाट तन्दुरुस्ती बिरुवा मगाउनुपर्छ ।' बगैंचाका बारेमा हाम्रा पौराणिक साहित्यमा निकै उल्लेख पाइन्छ । सभ्यताको इतिहासमा मानिसको सुरुवाती खोज नै खाद्य र अखाद्य भोजनका बारेमा हुँदै आयो । खानयोग्य सिकार, फलफूल, कन्दमूल लगायत कृषि उपज आदिम मानिसको संग्रह र संरक्षणमा पर्नु स्वाभाविक थियो । हाम्रो भूगोलमा विशिष्ट गुण बोकेर कुन-कुन फलफूल हुर्कंदै आए, कुन कुन फल मानिसको खास संरक्षणमा परे- यो गम्भीर अध्ययनको विषय हुँदै हो । सुन्तला जातको उद्गम स्थल कुन हो भन्नेमा मतमतान्तर छ । डगलस केजलस साकम्यानको पुस्तक 'ओरेन्ज एम्पायर' अनुसार, मलाया, पूर्वी भारतीय द्वीपहरुमा दुई करोड वर्षअघि मिठो सुन्तलाको उद्गम भएको अधिक सम्भावना छ । सर्वप्रथम सुन्तलाखेती चिनियाँ र अन्य एसियाली क्षेत्रका मानिसले गरेका थिए । २०२२ मा तत्कालीन रायल नेपाल एकेडेमी (हालको प्रज्ञा प्रतिष्ठान)ले 'नेपालमा फलफूलको बगैंचा' पुस्तक छापेको थियो । सत्यलाल रञ्जितकार लेखक रहेको पुस्तकमा उल्लेख छ, 'आजकाल नेपालका कुनै कुनै भागमा मानिसले फलफूल खेतीतर्फ धेरै चाख लिई व्यापारिक दृष्टिले फलफूलको खेती धमाधम बढाउँदै लगेका छन् । पश्चिम ३ नम्बर पोखरामा र पूर्व भोजपुर, धनकुटामा सुन्तलाखेती बढ्दै गइराखेको छ ।' सुन्तला पहाडी भेगको एउटा मुख्य फल भएको यस पुस्तकमा उल्लेख छ ।

सरकारले २०१७ सालमा केही विस्तृत रूपमा सुन्तला बजारको अध्ययन गरेको देखिन्छ । सागरबहादुर प्रधानले २०१७ सालमा धरानमा सुन्तला बजारको अध्ययन गरी तयार पारेको रिपोर्टलाई कृषि विभागले २०२० सालमा प्रकाशित गरेको थियो । त्यतिबेला मोरङ जिल्लाको सब डिभिजनका रूपमा थियो, धरान बजार । यस रिपोर्ट अनुसार, धरान बजारमा त्यतिबेला वरपरका पहाडी क्षेत्रबाट ६ दिनको बाटो हिँडेर सुन्तला बेच्न ल्याउँथे । धनकुटा, भोजपुरका विभिन्न इलाका (मुख्यतः चौबिसे, खोकु, छिन्टाङ, सभाउटर, दिंग्ला, छिनामाखु आदि)बाट सुन्तलाका भारी धरान बजार आइपुग्थे । भारतको जोगबनी तथा आसपासका केन्द्रहरू (मुख्यतः फार्बेसगन्ज, डुमरिया, पुर्निया, भागलपुर आदि)बाट सुन्तला किन्ने व्यापारी आउँथे । उपरोक्त रिपोर्ट भन्छ, 'किन्ने महाजनहरूले सुन्तलाको साइज अनुसार मोल दिन्छन् । सुन्तलामा कुनै किसिमको दरभाउ तोकिएको हुँदैन । बेच्नेले सकेसम्म ज्यादा माग्छन् र किन्ने जो कि अक्सर गरी बेच्नेहरूभन्दा धेरै चलाख हुन्छन्, उनीहरूले कसाकस गरी सकेसम्म कम दाममा किन्छन् । कुनै कुनै व्यापारीले सुन्तला किनेर कोल्ड स्टोरेजमा दुई-तीन महिनासम्म राखेपछि अलि अलि गरी स्थानीय बजार तथा कलकत्तासम्म लैजान्छन् ।' यस रिपोर्ट अनुसार, २०१६ सालमा ४५ लाख २५ हजार ६०० दाना (गोटा) सुन्तला र तीन लाख २८ हजार दाना कागती निर्यात भएको थियो । २०१७ सालमा ४२ लाख ७३ हजार ७६० दाना सुन्तला र एक लाख ७८ हजार २१० कागती निर्यात भएको थियो । यसरी एक वर्षमै सुन्तला र कागतीको निर्यात घटेको देखिन्छ । यस रिपोर्ट अनुसार, त्यतिबेला धरान बजारमा भारतीय रुपैयाँ प्रचलित थियो । भारतीय व्यापारीले औसतमा चार रुपैयाँमा एक सय दाना सुन्तला खरिद गर्थे । सुन्तला बेचेर किसानले नुन, लत्ताकपडा लगायत खरिद गर्थे । त्यतिबेला धरान बजारबाट सुन्तला तथा अरु फलफूलसँगै आलु बढी बिक्री हुन्थ्यो । यी उपजका लागि कोल्ड स्टोर आवश्यक रहेको रिपोर्टको सुझावमा उल्लेख छ । २०२४ असोजमा भूमिसुधार, कृषि तथा खाद्य मन्त्रालयको एग्री इकनमिक्स सेक्सनले 'पूर्वी नेपालमा सुन्तला' पुस्तक छापेको थियो । यस पुस्तकमा सुन्तलाको खेती चीनको दक्षिण भागमा सबभन्दा पहिले २४०० बीसीअघिदेखि गरिएको उल्लेख छ । 'सुन्तला वर्गका फलफूलहरू, सुन्तलाजस्तो खेप्रा भएका फलफूलहरुको खेती पूर्व मेचीदेखि पश्चिम महाकालीसम्म आवहवा (हावापानी) सुहाउँदो विभिन्न ठाउँहरूमा गरिन्छ,' पुस्तकमा उल्लेख छ, 'खास गरेर पूर्वमा धनकुटा, भोजपुर, चैनपुर, इलाम र पश्चिम दैलेख, पोखरा, जुम्लामा सुन्तलाको उत्पादन हुन्छ ।' सुन्तला खेतीको सम्भावना देखेरै सरकारले सर्वप्रथम २०१८ सालमा कृषि विभागअन्तर्गत धनकुटाको पारिपाल्लेमा सुन्तलाबाली अनुसन्धान केन्द्र स्थापना गरेको थियो, जुन अहिले राष्ट्रिय सुन्तलाजात अनुसन्धान कार्यक्रम भनी सञ्चालित छ ।

पुराना सरकारी प्रतिवेदनको आधारमा हेर्दा धनकुटा नै सुन्तलाको केन्द्रका रूपमा देखिन्छ । 'पूर्वी नेपालमा सुन्तला' पुस्तक भन्छ, 'कहिलेदेखि धनकुटामा फलफूल खेती भएको भन्ने थाहा पाउन नसके पनि हजार वर्षअघि किरातीहरूले खोकु (धनकुटा) भन्ने ठाउँको जंगलबाट फलफूल टिपी ल्याई खाएका थिए । पछि बाँकी भएको सुन्तलाका बियाँहरूबाट खेती बढ्न आएको भन्ने बुढापाकाको किंवदन्ती छ । यहाँ अहिले (पुस्तक निस्केको वर्ष २०२४) सम्म ७०-८० वर्ष पुराना सुन्तलाका बोट यथास्थानमा सुरक्षित छन् ।' यस पुस्तक अनुसार, त्यतिबेला धनकुटा, भोजपुर, इलाम लगायत क्षेत्रमा सुन्तलाखेती गरिन्थ्यो । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को तथ्यांक अनुसार, सातै प्रदेशमा गरी २७६०.४ हेक्टर क्षेत्रफलमा सुन्तलाको खेती गरिएको थियो, जसमा ७.९ टन सुन्तला उत्पादन भएको थियो ।

पहाडको बाँझोपन हटाउन सुन्तला

'नेपालको तराई खण्डलाई खाद्यान्नको भण्डार भनेजस्तै पहाडी खण्डलाई फलफूलको भण्डार भन्नु कुनै अत्युक्ति नहोला ।' यो धारणा कक्षा ९ र १० का लागि २०२९ सालमा जनक शिक्षा सामग्री केन्द्रले छापेको बागवानी (इच्छाधीन) विषय पुस्तकमा उल्लेख छ । ५० वर्षअघि नै राज्यको शैक्षिक क्षेत्रले पहाडी खण्डलाई फलफूलको भण्डारका रूपमा हेर्नु आफैमा महत्त्वपूर्ण थियो । यद्यपि ठोस कार्यक्रम र योजना नहुँदा राज्यले फलफूल खेतीबाट फाइदा लिन सकिरहेको छैन । हामीकहाँ यतिखेर खासगरी पहाडका खेतीयोग्य जग्गाहरू बाँझो बन्दै गइरहेका छन् । पछिल्लो समय मानिसहरू काम-पेसा, अध्ययन वा सुख-सुविधा खोज्दै सहर-बजारतिर बढी आकर्षित देखिन्छन् । फलफूल विकास केन्द्रका प्रमुख कोइराला पहाडी क्षेत्रमा जग्गाको बाँझोपन घटाउन सुन्तलाजात लगायत फलफूल खेती गर्न सकिने बताउँछन् । उनका अनुसार, ५-६ महिनामा फल्ने अन्नबाली लगाउँदा कृषकले बढी समय दिनुपर्छ, फलफूल एकपटक लगाएपछि लामो समय लाभ लिन सकिन्छ ।

-रातोपाटी डटकम

रैनादेवीको नीति तथा कार्यक्रम : कृषिमा केन्द्रीत

पाल्पा, असार ९/जिल्लाको रैनादेवी छहरा गाउँपालिकाले कृषिमा आत्मनिर्भर बनाउने योजना सहित आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम ल्याएको छ । पालिकाले १४ औ गाउँसभामार्फत नीति तथा कार्यक्रम ल्याएको हो ।

शुक्रबारदेखि गाउँपालिकाको सभाहलमा सभा सञ्चालन भइरहेको छ । गाउँसभामा अध्यक्ष रुक्माङ्गत भट्टराईले आगामी वर्ष २०८०/८१ को लागि नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेका छन् । उनले प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रममा कृषिलाई प्राथमिकतामा राख्दै स्थानीय श्रोत साधनलाई स्वरोजगारसँग जोड्ने, समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने, स्वच्छ, सफा र सुन्दर गाउँपालिकाको पहिचान बनाउने, योजनाबद्ध स्थानीय उत्पादनलाई प्रवर्द्धन गर्ने, स्थानीयवासीको आर्थिक समृद्धि कायम राख्ने र २०८५ सम्म विकाशिल पालिकामा स्तरउन्नती गर्ने विषय समेटिएको छ ।

कृषि तथा पशुपंक्षीतर्फ एक घर एक करेसाबारी, तरकारी उत्पादनमा आत्मनिर्भर, कृषि पकेट क्षेत्र, सामुहिक रुपमा व्यवसायिक खेती, बाँझो जमिनमा सामुहिक करार खेती, रैथानेबाली तथा विउ संरक्षण, कृषि एम्बुलेन्सको व्यवस्था, पालिकालाई मासु, अण्डा, दुध र तरकारीमा आत्मनिर्भर, कृषियन्त्र र कृषिजन्य उत्पादित वस्तुको सामग्रीमा छुटको व्यवस्था नीति तथा कार्यक्रममा समेटिएको छ ।

यस्तै नीति तथा कार्यक्रममा निर्वाहमूखी कृषि तथा पशु विकास क्षेत्रमा व्यवसायीकरण, सहज, सर्वसुलभ तथा रोजगारमूलक गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने, स्थानीय जात जाती भाषा कलासंस्कृतीको संरक्षण तथा पुस्तान्तरण गर्ने, स्थानीय श्रोत साधनमार्फत गरिबी न्यूनिकरण गर्ने, लक्षित तथा पिछडिएको समुदायको जीवनस्तरमा सुधार गर्ने र दिगो विकास, जैविक विविधता र वातावरणको संरक्षण गर्ने विषयमा समेत अध्यक्ष भट्टराईले जोड दिएका छन् ।

चालु आर्थिक वर्षमा शुरु भएको गुल्मी, अर्घाखाची र रुपन्देही जिल्ला जोड्ने सडक निर्माणलाई निरन्तरता, १५ शैयाको अस्पताल निर्माण, छहरा स्वास्थ्य चौकीमा आकस्मिक सेवा सञ्चालन, एक वडा एक गौरवको आयोजना, विद्यालय नर्सिंङ कार्यक्रम विस्तार, एसइई उत्तिर्ण गरिव जेहेन्दार विद्यार्थीहरुलाई प्राविधिक धारको अध्ययनमा छात्रबृत्ति, कक्षा ८ माथिका छात्राहरुलाई आत्मरक्षा तालिम, छात्राहरुलाई विद्यालयमै निःशुल्क प्याडको व्यवस्था जस्ता कार्यक्रम नीति तथा कार्यक्रममा समेटिएका छन् । आगामी एकिकृत घुम्ती सेवा, घर-घरमा जेष्ठ नागरिक उपचार सेवा, दीर्घ रोगीहरुको निःशुल्क चेकजाच तथा औषधीको व्यवस्था, ठाउँ-ठाउँमा योग कक्षा, एक घर एक धारा अभियानलाई निरन्तरता, खानेपानीको लागि मुहान संरक्षण, फोहोरमैला व्यवस्थापन जस्ता कार्यक्रम राखिएका छन् ।

युवा तथा खेलकुदतर्फ कटौजेपानी खेलमैदानलाई थप स्तरउन्नती गर्दै जाने, अध्यक्ष कप तथा वडास्तरमा विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिता गर्ने, वडा वडामा आवश्यकता अनुसार खेलमैदान निर्माण गर्ने, युवा विदेश हैन विजनेस भन्ने नारालाई सफल बनाउन रोजगारमूलक तालिमहरु सञ्चालन जस्ता कार्यक्रम पनि नीति तथा कार्यक्रममा समेटिएका छन् । लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अन्तर्गत महिलाको सीप क्षमता तथा नेतृत्व विकास गर्ने, गर्भवती महिलाका लागि आमा सुरक्षा र नवजात शिशुको पोषण कार्यक्रम, ७५ बर्षभन्दा माथिका जेष्ठ नागरिकहरुको लागि घरमै सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम र विश्रामस्थल निर्माण, विभिन्न जातजातीका परम्परागत पेशालाई व्यवसायीकरण गर्ने नीति तथा कार्यक्रम रहेको छ ।

अध्यक्ष भट्टराईले पेस गरेको नीति तथा कार्यक्रममा सहकारी तथा वित्तिय क्षेत्र, उद्योग तथा पर्यटन, पूर्वाधार विकास, भवन तथा आवास सहरी विकास, सिंचाई उर्जा तथा विद्युत, सूचना तथा सञ्चार, वन वातावरण तथा विपद्, सुशासन तथा संस्थागत विकास जस्ता विषयवस्तु समेटिएका छन् । प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम माथि कार्यपालिका सदस्य सूर्यबहादुर कार्की, वडा सदस्य धनबहादुर रायमाझी लगायतले जिज्ञासा राखेका थिए । कार्यक्रममा उपाध्यक्ष युवराज थापा, प्रवक्ता देवेन्द्र पुन सहितका जनप्रतिनिधी, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत दिनेश सारु सहित कर्मचारीहरु पत्रकारहरुको सहभागिता रहेको थियो ।

रिब्दीकोटले ल्यायो...

...आगामी वर्षको लागि गाउँपालिकाले एक टोल, एक सामूहिक खेतीको लागि ३० लाख, कृषि उपज उत्पादनमा आधारित अनुदानको लागि ५० लाख, मकैबाली प्रवर्द्धन तथा रैथाने बाली प्रवर्द्धनको लागि ३१ लाख, उखु, तरकारी र च्याउ खेती प्रवर्द्धन, डेरी तथा मासु पसल सुधारको लागि २१ लाख ५० बजार, कुसुमखोलामा प्राङ्गारिक मल प्रशोधन कारखाना स्थापनाको लागि १५ लाख, कृषि उत्पादन संकलन तथा बजारीकरणको लागि १० लाख, कृत्रिम गर्भाधान, नश्ल सुधार तथा पशु स्वास्थ्य सेवाको लागि ११ लाख विनियोजन गरेको छ । पूर्वाधारतर्फ जलेश्वर पर्यटन पूर्वाधारका लागि १ करोड ५० लाख, खौडेलीदेखी खस्यौली प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रसम्मको सडक स्तरउन्नतीको लागि १ करोड, देउराली कोहल खेलमैदानका लागि १ करोड, कन्टीपोखरा ख्याहा सडकको स्तरउन्नतीका लागि ७५ लाख, पालुङमैनादी देखी वडा नं ८ फेकसम्मको सडक स्तरउन्नतीको लागि ७५ लाख, हार्थोक छहरा मोटबाटो मर्मतको लागि २५ लाख, पालिका भित्रका अधुरा खानेपानी योजना पुरा गर्न ३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छ । पालिकामा रिब्दीकोट उद्योग विकास प्राधिकरण गठनको लागि १० लाख, खस्यौली स्वास्थ्य केन्द्रमा जेठ नागरिक, अपाङ्ग, जनप्रतिनिधी, कर्मचारीको निःशुल्क उपचारको लागि ५ लाख, स्वास्थ्य संस्थामा औषधी खरिदको लागि २२ लाख, प्राकृतिक चिकित्सा, योग ध्यान जनचेतनाको लागि १० लाख, पालिका भित्र सुत्केरी हुन नसकी रिफर भएका महिलालाई निःशुल्क एम्वुलेन्स सुविधाको लागि बजेट सुनिश्चित भएको छ । विद्यालयमा पढ्दै कमाउँदै, कमाउँदै पढ्दै कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माणको लागि ५ लाख, शिक्षक विद्यार्थीहरुको मनोवल वृद्धि गर्न ५ लाख, अध्यक्ष कप र राष्ट्रपति रनिङ शिल्डको लागि १० लाख, ख्याहा र लघुवामा व्याडमिण्टन कवर्ड हल निर्माणको लागि पाँच/पाँच लाख, बजेट विनियोन गरेको उपाध्यक्ष अधिकारीले बताइन् । महिलालाई आत्मर्निभर बनाउन १० लाख, जेष्ठ नागरिक, लक्षित तथा विपन्न वर्गको उत्थानको लागि १० लाख, ग बर्गका अपाङ्ग भत्ताको लागि १५ लाख, ख र ग वर्गका अपाङ्गताहरुको निःशुल्क स्वास्थ्य बिमाको लागि १५ लाख, कोखदेखि शोकसम्म उपाध्यक्ष कार्यक्रमको लागि पालिकाले बजेट विनियोजन गरेको छ ।

पालिकाले एक घर एक वित्तिय खाता तथा सहकारीको क्षमता विकासको लागि ५ लाख, कुसुमखोला चिस्यान केन्द्रमा थ्रि फेस विद्युत जडानको लागि १० लाख, प्रत्येक वडामा विपद् तथा जोखिम व्यवस्थापनको लागि एक एक लाख, श्रम र श्रमिकको मर्यादा हुने गरी रोजगारी सिर्जना तथा ५ वर्षे रणनीति तयार गर्न ४९ लाख ११ हजार, विपद् पीडितको राहतको लागि ८ लाख गाउँपालिकाले बजेट विनियोजन गरेको छ । १३ औ गाउँसभाको सञ्चालन सभामुखको भूमिकामा पालिका अध्यक्ष नारायणबहादुर कार्कीले गरेका थिए । गाउँसभामा आर्थिक ऐन र विनियोजन ऐन माथि छलफलको लागि पेश गरिएको थियो ।

खेलकुद समाचार

बुधबारदेखि तेस्रो प्रधानमन्त्री कप ब्याडमिन्टन

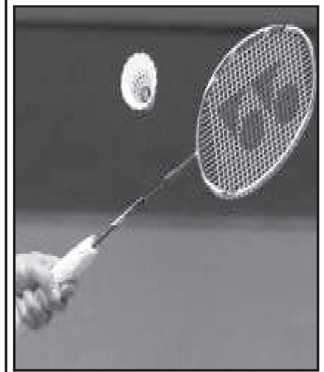

काठमाडौं, असार ९/नेपाल ब्याडमिन्टन संघको तत्त्वावधान तथा बागमती प्रदेश ब्याडमिन्टन संघ तदर्थ समितिको आयोजनामा 'तेस्रो प्रधानमन्त्री कप खुला राष्ट्रिय ब्याडमिन्टन प्रतियोगिता' बुधबार (असार १३ गते) देखि सुरु हुने भएको छ ।

ललितपुरको नखिपोटस्थित नखिपोट ब्याडमिन्टन सर्कलको कभर्डहलमा हुने उक्त प्रतियोगितामा महिला र पुरुष एकल, पुरुष युगल, पुरुष भेट्रान (४५ वर्षमाथि) को युगल, यू-११, यू-१३ र यू-१५ छात्र-छात्रा गरि १० वटा स्पर्धामा खेलाडीहरुबीच प्रतिस्पर्धा हुने जानकारी प्रतियोगिता संयोजक तथा बागमती प्रदेश ब्याडमिन्टन सै तदर्थ समितिका अध्यक्ष रुद्र थिङले दिए । असार १६ गतेसम्म सञ्चालन हुने उक्त प्रतियोगितालाई राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्को मुख्य सहयोग रहेको छ । नेपालका लागि योनेक्सको आधिकारिक विक्रेता योनेक्स सनराइज इनास इन्टरप्राइजेजले पनि प्रतियोगितालाई विशेष सहयोग गरेको छ । प्रतियोगिता सम्पन्न गर्न करिब १४ लाख ४१ हजार रुपैयाँ लाग्ने आयोजकले जनाएको छ । प्रतियोगितामा कूल पुरस्कार राशि पाँच लाख ३३ हजार रुपैयाँ रहेको छ । पुरुष र महिला एकलतर्फ प्रथम, द्वितीय र तृतीय हुने खेलाडीले क्रमशः ५० हजार, २५ हजार र १० हजार रुपैयाँ पुरस्कार प्राप्त गर्नेछन् । यसैगरी पुरुष युगलतर्फ शीर्ष तीन स्थानमा आउने खेलाडीले क्रमशः ४० हजार, २० हजार र आठ हजार, भेट्रान्सतर्फका विजयीले क्रमशः ३० हजार, १५ हजार र ६ हजार तथा यू- ११, यू–१३ र यू–१५ का शीर्ष तीन खेलाडीले क्रमशः १५ हजार, १० हजार र पाँच हजार रुपैयाँ पुरस्कार प्राप्त गर्नेछन् । प्रतियोगितामा करिव दुई सय ५० खेलाडीको सहभागिता रहने आयोजकले जनाएको छ ।

वर्गिकृत डिस्प्ले
१ X ५ साइजमा मात्र
वर्गिकृत डिस्प्लेमा विज्ञापन दिनुहोस् व्यवसाय बढाउनुहोस् ।
सम्पर्क: ०७५-५२०६०१

तानसेन नगर सरकारको...

...यस्तै माघे संक्रान्ति, ऋषिकेशव हरिबोधनी एकादशी रथयात्रा, कृष्णजन्मास्टमी, प्रभासको शिवरात्री मेला, योमरी पुन्ही, माण्डव्य रथ यात्रा, कंलकी देवी अष्टमी मेला, मगर दिवस, बुद्ध जयन्ती, नयाँ वर्ष समेतलाई मेलाकै रुपमा मनाउने पद्धतिलाई निरन्तरता दिइने छ । नगर भित्रका मठमन्दिर मदरसा, गुम्वा, विहार, चैत्य, चर्च, मस्जिद, संरक्षणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने, लुम्बिनी प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी श्रीनगर सांस्कृति डवली नगरपालिकामार्फत सञ्चालनमा ल्याइने, पर्यटकहरुको बसाई बढाउन तथा पाल्पाली कलासंस्कृति उजागर गर्न रात्रीकालीन कार्यक्रमको थालनी गरिने समेत उल्लेख गरिएको छ । उप्रमुख सिंजालीले पेस गरेको नीति तथा कार्यक्रममा सुशासन तथा संस्थागत विकास, आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, पूर्वधार विकास लगायतका विषयहरु समेटिएको छ । जुन बहुमतले पारित भएको छ ।

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम माथि नगर सभा सदस्य गीता भट्टराई, माधव बस्याल, अमर राना, गोमा गैरे, रेखा विष्ट, हरिबहादुर थापा, विमला बौडेल, कमल दर्लामी, राधिका थापा, कर्णबहादुर रेस्मी, लगायतले जिज्ञासा राखेका थिए । सभामुखको भूमिकामा रहेका नगर प्रमुख सन्तोषलाल श्रेष्ठले नगर सभा सदस्यहरुमा प्रश्न गर्ने र सुझावहरु निर्धक्कका साथ राख्ने क्षमताको विकास भएकोमा खुसी व्यक्त गरे । उनले गत वर्ष ल्याएको नीति तथा कार्यक्रम सबैको सहयोग र साथले अधिकासं कार्यान्वयन गर्न सफल भएको बताए । नगर सभाको दोस्रो बैंठक आज दिउँसो १ बजे बस्ने जनाइएको छ ।

मनको आवाज............
'नाम पनि यूनिक, काम पनि यूनिक'
यूनिक एफ.एम. ९४.२ मेगाहर्ज
विज्ञापनको लागि सम्पर्क :
यूनिक शोसियल कम्यूनिकेशन
प्रा.लि.
तानसेन, पाल्पा
०७५-५२१४६४, ५२१४६६
E-mail
news.uniquefm@gmail.com
www.uniquefm942.com

विषादीको प्रयोगमा सचेत बनौं
विषादीको प्रयोगबाट व्यक्तिमा देखिने लक्षणहरु,
- थकान महशुस हुनु, टाउको दुख्नु, रिङ्गटा लाग्नु, छाती दुख्नु ।
- छाला लाटो हुनु, चिलाउनु र फोका आउनु ।
- आँखा रातो हुनु, पोल्नु, आँसु बगिरहनु, धमिलो देखिनु र आँखीभौं फरफराउनु ।
- नाक पोल्नु, पातलो सिंगान बगिरहनु, खोकी लाग्नु, वाक-वाकी लाग्नु, वान्ता हुनु र निद्रा नपर्नु ।
- हिँड्दा लड्खडाउनु, कम्पन हुनु, होस हराउनु, स्वाँ-स्वाँ बढ्नु र मुर्छा पर्नु ।
त्यसबाट प्यारालाइसिस, हृदयघात तथा मृत्यु समेत हुन सक्ने भएकोले विषादीको प्रयोगमा सावधानी अपनाऔं ।
नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shittalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

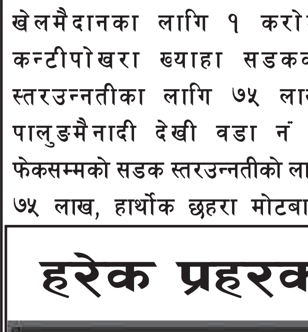

जनचेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाईट
शितलपाटी .कम
www.shittalpati.com डिजिटल पत्रिका

कैलाशनगर मिडिया प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित, कार्यालय:भगवतीटोल-३,तानसेन,पाल्पा,फोन:०७५-५२०६०१,E-mail:njdnews@gmail.com,jagdish_sfm@yahoo.com पा.जि.हु.द.नं. ०५१/०५२,पा.जि.प्र.का.द.नं. १९/०५१/०५२ प्रबन्ध संचालक : इन्द्रा भट्टराई, सम्पादक:जगदीशप्रसाद भट्टराई